

Oglasi, pripisana itd. i računaju se na temelju broj cjenika ili po dogovoru.

Oci za predbroju, oglasne itd. i se naputnicima ili polukom o post. Stedionice u Beču administraciju lista u Pula.

naručbe valja točno izričiti, ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

list na vrijeme ne primi, a to javi odpravničevu u prenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se iz- nuda napiše „Reklamacija“.

ovnog računa br. 247-249. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom ruska malo stvar, a našom svo polovari“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o

pošta. Netiskani dopisi se ne vraćaju opodpisani ne tiskaju: nefrankirani ne primaju: Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za sefjake, ili K 5—, odu. K 2-50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuğu se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h, zao- stali 20 h, koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari J. Krmpoščić i dr. s (Via Sissano), kamo nika se naslovljuju sva pisma i pred- plata.

Urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpoščić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiocza 12)

Sastanak naših biskupa u Rimu.

Sv. otac Pio X. sazvao je za dan 21. maj. sve biskupe metropolija zagrebačke, darske i gorčke na sastanak, na kojem imaju konačno riješiti pitanja glede staroslovenske službe božje u biskupijah re- senih metropolija i ono zavoda sv. Jeroma u Rimu.

Pod gorčku metropoliju spadaju medju stalim i četiri biskupije Primorja t. j. gorčka, tršćansko-koparska, porečko-puljska i krčka.

Konačno uređenje pitanja glede staroslovenske službe božje tiče se dakle i našega naroda u tim pokrajinama Primorja, ono je dapače tako važno pitanje za naš narodni obstanak, da si mi ovaj čas važnija ne pomislimo ne možemo. Tečajem prošle godine priobčili smo i mi niz temeljitih članaka o tom važnom pitanju, kojim je vrstan istarski svećenik glagoljaš dokazao nepopitno pravo našega naroda na po- rabu staroslovenskog jezika u službi božjoj u naših biskupijah.

Kasnije umolio nas je odličan hrvatski strakovnjak u pitanju glagoljice, po- valiv spomenute naše članke, da bi se to manje o tom pitanju u novinama raz- pravljalo, jer da se tim dobroj stvari ni- malo ne koristi, i mi ne spomenusmo više toga pitanja u našem listu.

Sada pako, u oči sastanka naših bi- kupa u Rimu stale su ne samo hrvatske slovenske novine već dapače i njemačke talijanske o tom pitanju svestrano raz- pravljajući, te držimo, da smo i mi riješeni vake obveze na šutnju o tom životnom o nas predmetu.

O tom pitanju razpravljali su mjeseca obrana o. g. dalmatinski biskupi na pred- bodnom sastanku kod zadarskog nadbi- kupa. Njihovi zaključci nisu prodrli u javnost, ali su već tada izrazili hrvatski stovi opravdanu nađu, da su se biskupi Dalmacije složili uvažiti vruću želju hr- vatskoga naroda, da mu se povrati neopo- recivo pravo, s kojim je uzko vezano i njegovo vjersko osjećanje.

Zadnje doba izdalo je dalmatinsko svećenstvo u Zadru proglas, kojim moli pozivlje biskupe, da se u Rimu živo zauzmu za uzpostavu i porabu naše drevne crkvene povlastice i svetinje.

Nu dok se tako živo zauzmiže za to pitanje svećenstvo krsne Dalmacije drži svećenstvo ostalih naših zemalja kao da se to njega i naroda našega i ne tiče. Sigilantibus jura — velečastna gospodo!

Talijanski listovi Primorja priobče- ni viest o sastanku naših biskupa, a nekoji i njih zaroniše i dublje u to pitanje, čim priobčeše drugi razna mnijenja li- čna iz kraljevine o tom pitanju. Tako pretiskali medju ostalim i članak uva- ženog rimskog lista „Tribuna“, što no ga priobčio u broju od dne 8. o. mj. pod naslovom: „Pio X. proti glagoljskoj li- giji“. U tom članku stoji, da je pozvao Pio X. sve biskupe Dalmacije i Istre, jer hoće, da dokine zlorabu, uvedene u hrvatske biskupije u pogledu glagoljske službe. Kako je poznato — kaže dalje — biskupi i svećenici služe se glagoljicom u

svoje političke protutalijanske agitacije, a toga neće da dulje trpi sadašnji papa u samom interesu crkve.

Bude li uspio Pio X. — nastavlja isti list — tim, da dađe razumiti slavenskim svećenikom jadranskih biskupija, da se vjeru neima uplicati u narodnosne težnje i da moraju svećenici nada sve vršiti službu mira, tada će narodnostna agitacija u Istri i Dalmaciji izgubiti velik dio one divljačke ostrine, koja vlada sada tamo krivnjom Slovenaca i Hrvata. Tim za- služnije biti će to djelo Pia X., koji je u stanju kao Mlečić bolja nego itko shva- titi hakanu promicatelja glagoljske liturgije. Stanovište, koje zauzima slavensko sve- ćenstvo je tako uzko, da je nesposobno, da gleda preko nekih predmeta i da valja da prate slavenski pokret sa nepo- uzdanjem svi oni, koji drže, da moraju biti sloboda i jednakost glavnimi temelji svakog društvenog razvoja.

Tako rimski list. Mi dvojimo, da je on ni iz daleka pravi tumač vatikanskih krugova ili čak pape Pia X., nu dobro je svakako, da se znađe kako sude a našoj glagoljici oni talijanski krugovi, kojim je inače sv. Otac, crkva i vjera — deveta briga.

Naše će čitatelje po svoj prilici više zanimati, da doznadu kakvo će stanovište zauzeti napram pitanju staroslovenske službe božje naši biskupi i da li će oni na sastanku u Rim. Za presvj. biskupa Mahničca, koji je to pitanje proučio tako svestrano i temeljito, kao malo tko drugi, znađemo, da ide u Rim i da će tamo svojim drugovom pružiti dragocienog gra- diva za naše sveto pravo.

Ob ostaloj dvojici tršćansko-istarskih biskupa neznamo ništa stalna. Fresjelji biskup Flapp javio je svomu svećenstvu i svomu puku, da je pozvan od sv. oca u Rim na biskupski sastanak, i on će valjda tamo poći. Iz glasila tršćanskog biskupa doznajemo, da je imao poći presvj. gosp. Nagl u subotu u kanonički posjet al nije rečeno tamo kad će se vratiti i hoće li i on u Rim. Mi držimo, da se neće oglu- sili pozivu sv. oca bez težkih razloga.

Što se tiče držanja ove dvojice presvj. biskupa u pitanju staroslovenskog crkvenog jezika i njegove porabe, to su oni jasno i očito dokazali doslovnom provedbom po- znate naredbe zbora za crkvene obrede od dne 5. augusta g. 1908. Pokazali su oni i inače, da su porabi tog jezika u crkvah svojih biskupija odlučni protivnici.

Prvi od njih pokazao je dapače, da je odlučan protivnik i hrvatskom pučkom jeziku u crkvah svoje biskupije tim, što je dao svomu svećenstvu strog nalog, da kod svih obreda taj jezik dokinu i tamo, gdje je kroz stoljeća sve do njegovog do- lazka u ovu biskupiju vladalo, i nadaže tim, što šalje u čisto hrvatska mjesta ili župe svećenike, koji ne poznaju jezik puka i koji mu čak i propovijedaju talijanski.

Neima dvojbe, da hrvatski biskupi nastoje ne samo dokazati naše pravo na porabu staroslovenske službe božje, već također, da je uzpostava toga prava u interesu koli sv. crkve, toli vazda njoj vjernog i odanog našeg naroda. Eventu-

alno protivno držanje dvojice ili trojice biskupa nebi smjelo pri tom odlučivati, jer se naš narod nije nikada svojeg prava i svoje svetinje odrekao, nit mu bijaše ono od strane najviše crkvene oblasti dokinuto. Mi žalimo, što se nije ovom prigodom i naše svećenstvo tršćansko-koparske i porečko-puljske biskupije oglasilo, te za- ključujemo ove redke sljedećim upitom na- šeg ovašnjeg vrijednog druga „Omnibus-a“:

„Zašto se ne bi i ono maklo u tom pogledu? Ne bi li mogli pokazati neprijateljskim biskupima u pogledu naših narodnih svetinja čuvstvanje svoje i na- roda? Znamo, da su vremena uz ovaj sistem raznarodjivanja teška za naše na- rodno svećenstvo... ali bez priegora i žrtava nema napredka“.

Sastanak slavenskih novinara.

Kako nam javljaju iz Voloskog-Opa- tije učinio je tamošnji odbor za doček milih slavenskih gostova što mu bijaše moguće, da im bude boravak u onom dielu naše Istre što udobniji i što ugodniji.

Slavenski gosti počeli su dolaziti u Volosko i Opatiju već subotu u jutro a više njih poslije podne te ih je odbor liepo dočekao, pozdravio i ukonačio.

Gosti iz Hrvatske stigli su preko Rieke te bjehu u Opatiju vrlo srdačno dočekani. Medju ovimi nalaze se gg. Gjalški sa gospodjom, Dr. Dežman, Dr. Lorković, Dr. Cihlar, Vilder, Zindel i drugi, koji su kasnije tamo stigli.

U subotu na večer došla je većina gostova željeznicom iz Sv. Petra, te ih je na postaji Matulje dočekalo i srdačno poz- zdravilo mnoštvo tamošnjeg naroda.

U ime obine Kastav pozdravio je srdačnom dobrodošlicom mile slavenske goste načelnik g. Kazimir Jelusić, za njim nazvao im je dobrodošlicu odbornik iz Voloskog g. Dr. Poščić. Sakupljeni tamo narod klicao je oduševljeno slavenskoj braći, pucali sa mužare, palili umjetne ognje itd.

Iza toga posjedoše gosti i deputacija iz Voloskog u pripravljene kočije te se odvezose u Volosko, gdje im prirediše vrlo-svetan doček. Goste je pozdravio načelnik g. Dr. Stanger a mnogobrojno ob- činstvo popratilo je njegov pozdrav burnim klicanjem.

Odbor za doček gostova, kojih je stiglo tada preko 80 odpratio ih u opre- djeleone stanove u Voloskom i Opatiji te se svi kasnije (iza 10 sati) nadjoše u Opa- tiji u „Velikom Hotelu“, gdje se u prija- teljskom razgovoru do kasno u večer za- držaše.

Medju gostovi, koji stigoše željeznicom iz Sv. Petra, nalaze se gg. Dr. Baranjski, Hurban, Kuffner, Hribar, Holecček, Govekar, Čotić, Dr. Trešić, Kučinić, Vejvara, Mal- lovrh, Baxa, Klofač, Hovorka, Grahovski, Vergun itd.

U nedjelju u jutro započeo je svoja vijećanj VI. sastanak ili kongres slavenskih novinara, kojih se je sakupilo preko 150 uz njihove rodjake i druge goste u Vo- loskom — Opatiji. Ova naša krasna-mje- stasna svećano okičena zastavama i zelenilom,

dočim se natječe naše pučanstvo sa od- borom na čelu i upravom tječilišta za što ugodniji boravak naše slavenske braće.

Prije otvorenja kongresa u pratoranj i krasnoj dvorani „Narodnog Doma“ u Voloskom, vladalo je tuj živahno obćenje izmedju starih znanaca i novih drugova, koji se tuj upoznaše. Zatim je sledilo

Otvorenje kongresa.

Nešto prije 10 sati u jutro otvorio je urednik praških „Narodni Listy“ g. Ho- leček kongres hrvatskim govornom iz- pričav predsjednika novinarskog saveza g. Čhilinskoga, koji je izostao radi obi- teljskih razloga. U svom govoru iztaknuo je g. Holecček važnost ovakvih novinarskih sastanaka i u obće novinara, koji siju sjeme na narodnom polju čekajući dok to sjeme nikne i plod donese. Novinari — reče — nisu političko tjelo, ali su marljivi narodni radnici.

Zatim je pozdravio svoje drugove na- čarobnoj obali krasnog hrvatskog mora. Sjeti se na koncu pokojnih drugova no- vinara, članova saveza i prošlih novinarskih sastanaka.

Gosp. Hovorka predložio je na to- predsjednikom ljubljanskoga načelnika Hri- bara, I. podpr. Gjalškoga a II. poljskog pisca Zdziechowškoga.

Gosp. Hribar govorio je svoj govor u raznim slavenskim jezicima. Počeo je hrvatski, pozdraviv Hrvate u Liburniji i na Kvarneru; nastavio je češki sjetiv se I. kongresa u Pragu i zasluge Čeha, na- stavio onda poljski sjetiv se drugog kon- gresa u Krakovu, te opet ruski govoreći o slavenskoj ideji ovih sastanaka. Na- staviv opet hrvatski spominje koristi Hra- vata i Srba od uzajamnosti, a onda slo- venski spomenu probiti po Slovence. Na- pokon je predložio brojavne pozdrave vladaru, pa načelnicima gradova gdje se obdržavalo od sada kongresi t. j. Praga, Krakova, Dubrovnika i Pizolja. Ljubljani ne spominje jer je on sam načelnikom njenim.

(Nastavl. će se)

Iz carevinskoga vijeća.

Beč, 14. maja 1905.

U sjednicah zastupničke kuće prošloga tjedna, sriedu, četvrtak i petak, razprav- ljala se je carinska tarifa, u podrobnosti, to jest, ustanovilo se je koju tarifu će se imati plaćati za uvoz a koju za izvoz po- jedinilih predmeta, izmedju monarhije Austro- Ugarske i drugih država; i zakonsku osnovu o carinskoj tarifi. Predmet je to, koj bi u običnih vremenih trebao tjedana, a ovo se je razpravio u malo sjednicah, doista dugih. Trajale su po osam i devet ura. Znameniti je to uspjeh za vladu baruna Gautscha. Kao da se sve stranke od njega nadaju dobru. Znamenito je to i obzirno na drugu polovicu monarhije, koju će se, moguće, tako prisiliti da i ona glasuje tu istu tarifu i isti zakon. Austrijska vlada je ujedno pozvana od svoga parlamenta, da prouči kako bi se uredilo carinsku tarifu i prema Ugarskoj, i prema vanjskim državam, kad bi ugarski parlament htjeo imati svoje vlastito carinsko područje.

Sjednica od subote trajala je od 10 do 2 sata pak od 4 do 11 $\frac{1}{2}$, u noći. Od 2 do 4 pretrgnula se je, da se zastupnikom dade vremena za sprovod njihova druga zastupnika Strohbacha, prvoga bečkoga podnatelnika i podpredsjednika Niže-austrijskoga sabora. Uz najgore vrijeme, uz kišu i vjetar, obavio se je taj sprovod najvećim sjajem, i u prisustvu velike množine ljudi, što kod samoga sprovoda, što gledalaca.

Najveći dio sjednice zaokupila je razprava o vladinoj zakonskoj osnovi za ustanovljenje pravne fakultete za talijanskim naukovnim jezikom u Roveretu, u južnoj Tirolskoj.

Talijani, hoće da bude ta fakulteta u Trstu, prije su ju zabacivali. Sad na jednom su počeli zahtjevati da se razpravi u prvom čitanju, i da prije u proračunski odbor. Grozili su se i obstrukcijom ako se to ne dogodi. Sbor načelnika stranaka i predsjednik njim je obćeo da će se ta razprava provesti, prije nego li se odgodi sjednice, i to se je zbio. Do sadanega lopa mislio se je, da će sve strane dati kod razprave samo kratke izjave. Al posto su neki pojedini zastupnici, dr. Erler Njemac i Plantan Slovenac, izjavili da će govoriti dulje, onda su govorili i mnogi drugi.

Prvi je govorio zastupnik dr. Bennati, Talijane — veli — ne zadovoljava vladina osnova. Oni neće pravne fakultete ni u Roveretu ni u kojem drugom gradu nego samo u Trstu, talijanskom gradu, jedinom u kojem može uspjevati, i koj je moralni talijanski glavni grad. Dakako da nije manjkalo ekspektoracija, kako se sa Talijani u Austriji najgore postupa, i kako pravednost zahtjeva, da njim se dade pravna fakulteta u Trstu. Bennati-u je aplaudirala galerija, odnosno talijanski djaci na njoj sakupljeni; na što su se Sve-Njemci srdili, a jedan njih klicao: kada će se danas početi strijelati! (Aludirao je na streljanje djaka u Innsbrucku za poznatih nemira).

Zastupnik Romanczuk, Rusin, pozdravlja simpatički zakonsku osnovu, i izjavlja posve kratko, da treba ustanoviti i rusinsku univerzu, a prije svega rusinsku pravnu fakultetu u Lvovu. Njega je pretrgavao Šenerer, rugajući se lakovim zahtjevom.

Zastupnik Plantan govorio je odlučni govor, temeljeći to tim što njegova stranka nejma svoga člana u proračunskom odboru, te neće imati zgode izjaviti se u stvari. On je za pravnu fakultetu talijansku u Roveretu. Protivan je tomu, da bi bila u Trstu. To nije talijanski grad. Tamo je i Slovenac, kojim bi talijanska fakulteta u narodnostom obziru jako škodila. Talijani su nepravedni prema Slovenec, ne daju njim ni pučkih škola. On pri tom dokazuje kako je nužno da se uzpostavi slovenska pravna fakulteta u Ljubljani. Kranjska je za nju glasovala 500 tisuć a grad Ljubljana 100 tisuć kruna. Ima učenih Slovenaca koji bi mogli biti profesori na fakulteti.

Ministar bogostovja i nastave dr. vit. Hartel kaže, kako je vlada učinila mnogo u zadnjih trih desetletjih za visoko školstvo. Ona zna da treba toga još mnogo učiniti, ne poriče opravdanost iztknutih zahtjeva; al dodaje da nije lahko u kratko vrijeme nahaviti ni sredstava nit profesora. Obzirom na Hrvate vlada je izdala naredbu, po kojoj mogu hrvatski pravnici sve nauke svršiti u Zagrebu i tamo položiti sve izpite, te samo popuniti jih u Beču, i to hrvatskim jezikom. On ne nieće potrebu nit glede zahtjeva Rusina, nit glede zhtjeva česke univerze u Moravskoj, nit glede slovenske pravne fakultete u Ljubljani. O tom svem će se polanje izjaviti u proračunskom odboru. Sada se izjavlja o talijanskoj pravnoj fakulteti u Roveretu. Talijani mogu iz toga, da je vlada odnosnu osnovu podnesla, vidjeti, kako jih ista ne samo ne prezire, nego pače osobito u obzir uzimlje. Oni su zlovoljni što je neda u

Trstu. Ali za Trst nije se vlada mogla odlučiti, jer gradovi sa mješovitim stanovništvom nisu za jednojezične zažode. Sve prednosti koje bi mogao Trst za to imati prevladuje okolnost, da Trst ne leži u čisto talijanskoj okolini, na čisto talijanskom zemljištu. Treba gledati da se ne stvori novih pozorišta svadja.

Dr. Conci, konservativni Talijanac, govori kao i liberalni Bennati, a tako isto i dr. Verzegnassi, za Trst kao jedini za to shodni grad.

Socijalno-demokratski dr. Ellenbogen je za talijansku fakultetu u Trstu, iz načela da treba svakoj narodnosti dati zgodu da se izobrazi. Odsudjuje narodnostne prepirke i veli da se ih može riješiti ludo nacionalnom autonomijom. Ako Austrija to skoro ne učini ona će propasti.

Dr. Erler je kao zastupnik Innsbrucka, kao tirolski Njemac i kao Njemac u obće proti svakoj talijanskoj universi ili fakulteti bilo gdje u Austriji. On veli da statističke doista prikazuju nešto preko 700 li suća Talijana, ali da tu ima Ladina i Furlana, koji neće da budu Talijani; da ima u onom broju nadalje Njemaca i Slovena. Ono što je pravih Talijana, to su doseljeni, a ti ne zaslužuju da im se dade bilo univerza bilo fakulteta. Talijanom u ostalom ne ide za kulturnu potrebu, nego za dosegnutje političke svrhe. Najžešći irredentisti su najžešći vikati za talijansku univerzu. Austrijska vlada mora biti posve slepa ako toga ne vidi. Jako se varaju razni njemački političari, ako se nadaju da će prijaznostju naprama Talijanom dobiti ih kao saveznike.

Dr. Žaček u ime mladočeske stranke iztiče u kratkoj izjavi nuždu druge česke univerze u Moravskoj.

Svenjemac Stein daje i obrazlaže izjavu svoje stranke. On i njegovi sumišljenici su proti talijanskoj fakulteti u južnom Tirolu, jer je i taj jednom spadno njemačkom savezu, „Bundu“, a svi predjeli koji su pod taj savez spadali moraju njemački biti. On je i proti talijanskoj fakulteti u Trstu, i gdje um drugo u nekdanjih pokrajinah „Bunda“. Talijani mogli bi se još sada nagaditi s njimi, sa Svenjenci dok je doba: zadovoljiti se sa nešto porabe talijanskoga jezika u školah i urediti, i tim da polaze sveučilišta u Italiji. Kad dodju k nama *pruske Pickelhauben*, onda će biti prekasno za to. Isto tako kako je Stein i drugovi proti talijanskoj fakulteti, tako je i proti českoj u Moravskoj, i proti naredbi glede hrvatskih djaka na hrvatskoj univerzi. Govornik najzada najbezobzirnije napada na dra Ellenboga, koji da je svojim govorom samo snubio talijanske socialne demokrate u Trstu da može i dalje sabirati novaca među njimi; i napada sve druge socialne demokrate, imenujuć Dašinskoga, koji su kadri i dvie ure govoriti a da im se ni ovratnik ne oznoji. To je znak da ne govore iz sreca, od osvjedočenja, nego umjetno. U govorih udaraju na vladu, a par sata iza toga gmizju pred ministri.

Dr. Ploj, u ime slavenske sveze pozdravlja simpatički predlog za Rovereto. Sporazuman je sa vladom, da Talijanska univerza ne može biti u Trstu. Ujedno sa predlogom za Rovereto morala je podnesti predlog za slovensku fakultetu u Ljubljani.

Biankini je takodjer za Rovereto. Kad bi se pak imala talijanska fakulteta ustrojiti u Trstu, tad bi se to smjelo dogoditi samo u sporazumu sa Sloveni i Hrvatima.

Tim je svršila razprava, i predlog je prešao u proračunski odbor, gdje će biti razpravljen pak pred kuću iznešen.

Subotu razpravljale su se takodjer neke promjene gospodske kuće u zakonskoj osnovi o kućarenju. Prešno se je razpravilo zak. osnovu glede vojničke predprege u miru, u prvom čitanju.

Zastupnik Spinčić podnesno je interpellaciju glede hrvatske pučke škole u Cresu

i odnosne komisionalne razprave, gdje se je c. k. kotarski kapetan pokazao veđim krotofobom nego li i sami creski Talijani; i drugu povodom zavlčenja, sa strane c. kr. vlade, rješenja pitanja o kongruu u Kortah, te Truskah, Marezigah, Dekanah, Materadi i Plaviji. Kod toga se ozlovoljuje i slovenske svećenike i slovensko pućanstvo. Tomu treba na kraj stati, te ne zavlčiti, i pravedno rješavati. Treba i o tom misliti, da se kongrua u naravi pretvori u kongruu u novcu.

Politički pregled.

U Puli 17. maja 1905.

Austro-Ugarska.

U subotnoj sjednici carevinskoga vieća razpravljen je bio zakon o kućarenju, što ga je gospodska kuća povratila car. vieću uz neke promjene. Nu carevinsko vieće prihvatilo je prvobitnu osnovu velikom većinom bez ikakve promjene, te će tako ta osnova doći po treći put na razpravu pred gospodsku kuću.

Upućenjem osnove o ustrojstvu talijanskoj pravoslovnoj fakulteti nastavnom odboru, svršilo je carevinsko vieće za sada svoje sjednice te bijaše odgođeno dok svrše svoj rad nekoji zemaljski sabori.

Dne 14. o. mj. prišlo je službeni list bečke vladar. carsko pismo od dne 10. o. mj., kojim se sazivlju: česki sabor za dne 18., bukovinski za dne 17., istarski za dne 25., doljno-austrijski za dne 17., i voralberški za dne 17. o. mj.

Istarski sabor sazvan je i ovaj put u Kopar. Riešiti imade dvie važne osnove gospodarske struke t. j. osnovu o uređenju rieke Mirne i osnovu o gradnji električne željeznice Matulje-Opatija-Lovran itd.

Jačer je prošlo deset godina, što je grof Goluchovski imenovan bio ministrom izvanjskih posala Austro-Ugarske. Parlamentarsko povjerenstvo poljskoga kluba držalo je tim povodom pogovor, na kojem se je viećalo o tom, kakvu da se dade izjavu ministru zemljaku. Ministru je stiglo množivo čestitaka iz monarhije i od stranih dvorova i diplomata. Goluchovski, kojemu je sada 56 godina, služio je prije u Bukareštu kao poslanik Austro-Ugarske a dne 16. maja 1905. bio je imenovan ministrom izvanjskih posala kao nasljednik grofa Kalnoky-a.

Većina madjarskoga sabora prihvatila je adresu na kralja kako ju bijaše predložila združena opozicija. Za razpravu o adresi dali su svoje izjave hrvatski zastupnici na zajedničkom saboru dr. Tomasić, Josipović i Kovačević označivši stanovište, koje zauzimlju oni napram toj adresi i napram madjarskoj opoziciji. Sada se Madjari pitaju da li će kralj odgovoriti na tu adresu i u kojem obliku ili u kojem smjeru.

Hrvatska opozicija zaključila je pozvati sve oporbene narodne zastupnike na sastanak, da odrede stanovište, koje imadu zauzeli napram krizi u Ugarskoj, odnosno da stvore zaključke, koje bi se imalo provesti obzirom na sjedinjenje Dalmacije sa Hrvatskom.

Za izborni kotar sa biralistem u Petrinji raspisan je izbor narodnog zastupnika za dne 25. o. mj. Za taj izborni kotar boriti će se tri kandidata t. j. vladinovac veliki župan Budisavljević i dva opozicionalca t. j. dr. Potoćnjak i Stjepan Radić. Zalostno je što se opozicionalci ne mogu do sada sličiti te bi mogao radi njihove nesloge prodići vladinovac. Taj razdor opozicionalnih izbornika valja ostro odsuditi jer stavljaju u pogibelj jedan mandat i jer se oba njihova kandidata u glavnih načelih programa slažu.

Dne 15. o. mj. sastala se u Zagrebu tajnici trgovačko-obitnih komora iz čitave Hrvatske, da se posavjetuju o načinu kako bi se imalo oprijeti težnjam Madjara za odcepljenje Translajtanije od Austrije u carinskom pogledu. Tajnici kane sastaviti spomenicu, koju će predložiti predsjedništvu hrvatskih trgovačkih komora.

Srbija.

Naredna skupština biti će sazvana dne 21. ili najdalje dne 23. o. mj. na izvanredno zasjedanje, da rieši pitanje o novom zajmu od nominalnih 110 miliona dinara

Mnogi biogradski listovi nisu zadovoljni s ovim zajmom predbacivajuć vladi, što je uz nepovoljne uvjete sklopila taj zajam.

Svakako zajam treba da odobri narodna skupština, koja će biti u tu svrhu do mala sazvana. Da li će ga onako odobriti ili ne, to se još ne može predvidjati, zna se samo toliko, da su sastalci i liberalci protivni svakom zajmu.

Bugarska.

Iz Carigrada javljaju, da bi imali tursko-bugarski komesari doskora zajednički proputovati nekoliko pograničnih točaka. Bugarskomu komesaru generalu Andrejevu podijeljen je veliki kordon turskog međidžijskog reda.

Kako javljaju iz Sofije imao bi se knez Ferdinand od mala pođati opet u Pariz. Taj posjet imati će službeni značaj te će se vršiti prvih dana mjeseca junija, neposredno nakon posjeta španjolskog kralja Alfonsa. Kneza Ferdinanda neće pratiti nijedan ministar. Iz čestog putovanja kneza Ferdinanda zaključuju njegovi protivnici, da obilazi dvorove i vladare radi kraljevskog naslova, koji mu leži toliko na srcu.

Rusija.

Vrhovni zapovjednik general Linjević javlja iz Mandžurije, da je došlo posljednjih dana do manjih okrsoja između ruskih i japanskih četa. Reč bi, da neće doći na kopnu do velike bitke dok se ne sukobi ratno brodovlje. Od toga sukoba odvisi za jednu i drugu ratujuću vlast dalnje držanje na kopnu. Bude li potučeno japansko brodovlje, tada bi se nasle japanske čete na kopnu u pogibeljnom položaju, jer bi se nasle odsjede od svoje domovine. Japanski poraz na moru bio bi nezlićiv udarac za njih, jer bi prestali biti gospodarima mora i nebi mogli dovažati hranu, streljivo i ostalo svojim četama u Mandžuriji.

I Rusija bi bez dvojbe teško očutila novi poraz na moru, nu za nju nebi bio teko očutiljv kao za Japance, kad bi oni poraženi bili. Oni su bo sada napeli poslednje sile dočim se Rusija neprestano oboružava na kopnu i na moru i njezine finance nisu ni izdaleka izerpljene. Ona pripravlja već i četvrto ratno brodovlje, koje ima za koji dan odploviti put dalekog iztoka, a bude li potrebno pripraviti će i novih brodova.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinijski kotar:

Saziv Istarskoga sabora. Iz Beča nam piše prijatelj, da će biti sazvan istarski sabor na kratko izvanredno zasjedanje za dne 25. o. mj. u Kopar. Za tog zasjedanja imalo bi se razpraviti samo dva važnija predmeta t. j. osnovu o obćenitom uređenju rieke Mirne i njezinih pritoka te kako da se pruži zemaljsku jamčevinu za gradnju električne željeznice Matulje-Opatija-Lovran, eventualno sa produljenjem pruge do Rieke.

Koliko nam je ovaj čas poznato, naši narodni zastupnici nisu jošte primili nikakve službene obavijesti o predstojećem sazivu našega sabora, no nas je bečki prijatelj stalno dobro obavijestio, te možemo držati njegovu viest kao gotovu činjenicu. (v. politički pregled).

Čudnih li nazora! Naš posljednji podlistak, u kojem opisuje dopisnik obćenito „Nadzornika“, dao je povoda koliko nam je već do sada poznato dvojici nadzornika, da se na nas, na naš list i na naše suradnike sino srde. Mi ne pojmimo te gospode. Naš dopisnik pisao je — Nastavak u prilogu.

kako nam javlja — obćenito, pa se na-djose zbog njegovog sastavljanja odmah dvo-jica njih uvriježeni. Bog znađe koliko će se još javiti nadzornika, koji će ovaj opis na sebe protegnuti.

Molimmo dakle koli onu dvojicu, toli sve ostale nadzornike, koji su možda onim opisom koliko toliko nemilo pećnuti, da nebudu toli ćutljivi.

Visoki gosti u Puli.

Od utorka na večer nalazi se u našem gradu Nj. V. nadvojvodkinja Marija Josipa i Nj. V. nadvojvoda Dragutin Stjepan.

Jučer je pak došao parobrodom Pella-gosa iz Trsta pokloniti se visokim go-stovima najinjestnik Trsta i Primorja Nj. P. knez Hohenloe.

Blagoslov škole u Vinkuranu.

U nedjelju poslije podne obavio se u Vinku-ranu svečanim načinom blagoslov nove školske zgrade, koju je podigla Družba sv. Cirila i Metoda. Blagoslov je obavio premanturski župnik veleč. Matić hrvatskim jezikom. Ovoj skromnoj narodnoj slavi prisustvovao je liepi broj naroda iz Pule i bližnje okolice: Premanture, Medu-lina, Ližnjana, Pomerja; a bilo bi za stavno još više naroda, da se nije bilo bojati ružnoga vremena. Iza blagoslova od-pjevaše pjevati hrvatsku himnu, poslije čega progovoriše narodu gg. dr. Ivan Zucco i dr. Matko Laginja onako liepo i rječit'o kako to oni umiju. Njihovim rie-čima je oduševljeni narod barno povladjivao.

Čičla slava prošla je liepo i dostojanstveno što služi na čast samoj slavi i narodu.

Konsumno društvo u Puli-Kroacija.

C. k. okružni sud u Rovinju kao trgo-vački sud uneslo je u svoje registre ovo novo društvo te ga registriralo pod ime-nom »Konsumno društvo u Puli-Kroacija, registrirana zadrugana ograničenojamčjenje«. — Društvo će sada započeti svoje djelo-vanje, te mu ponovno želimo najbolji uspjeh. Da pak uzmogne postići svrhu, kojoj je namijenjeno i uspješno napredovati, stoji sada najviše do članova i upraviteljstva. Osobe pak, koje sačinjavaju upraviteljstvo, jamče nam, da ovo mlado društvo neće sustati na pol puta, već će kročiti ponosno napred uz geslo: jedan za sve a svi za jednoga.

Samo napred!

Nadzornik na službenom putovanju. Veleučeni gosp. Fran Matejčić, c. kr. zemalji. nadzornik, prispio je u utokar prvim vlakom u Pulu, te je čielni dan nadzirao obuku na trorzrednoj hrvatskoj družbinj školi u Puli u Sijanskoj ulici. Po podne od 4 do 6 sata, obdržavao je konferenciju sa učiteljskim osobljem.

Gospodin nadzornik, izim Pule, nakan je posjetit jošte koju školu u kotaru. Dragom našem nadzorniku kličemo: dobro došao!

Svečanost u Sijani.

U nedjelju u 8 ura jutro obavio je monsij. Zanetti, župnik puljski, svečanu službu Božju u crkvi blažene Djevice u Sijani. Tamo su se sletili radnici kršćanskog osvjedočenja pod vodstvom društva »circolo cattolico«, na čast sv. Josipa zaštit-nika radničkoga.

Predčastni Zanetti pod sv. misom pro-poviedao je. Treba mu priznati, da je izvrtan, ognjen govornik. Razložio je u kratko razliku između kršćanskih i bez-vjerskih sociala, a na koncu molio je, da se vrte na pravi put oni, koji su na krivom.

Crkva je bila djbkom puna, a bilo je svieta i oko nje.

Jedna nas boli i pri tomu. Od svake stotine bilo je tamo, nečemo reći odviše, barem 70 glava naše krvi, pak je propov-jed bilo samo talijanska. Predčastni Zanetti, da Vi znate, kako bi se hrvatskoga puka milije i dublje uhvatila Vaša liepa nauka neka čuva svoj u n a r o d o s t, kad biste to bili rekli t a k o d j e r u h r v a t s k o m jeziku. A ovako dolazi nam bolno na um ona: »Popule meus, qui te beatum dicunt« itd. —

Za Strossmayera u Šajtinama.

Kako je bilo u našem listu javljeno, obdržavale su se dne 9. tek. mjes. za-odnice za velikog hrvatskog biskupa Strossmayera.

Tom prigodom sakupilo se tamo među rodoljubima K 7435 za »Družbu sv. Ci-ri-la i Metoda u Istri« i za »Djački Dom« u Pazinu, svakomu polovicom.

Ovo je zaista liepi primjer rodoljubne poštivnosti i znak budne svijesti među tamošnjim hrvatskim pučanstvom. — Ži-vili rodoljubi i množili se takovi!

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj 2./V./05.

Danas u 9. snli u jutro obavio se sprovod pok. Pavla Tarabochia pom. ka-petana, u životu ljutog Talijana. — Pokojnik je ipak čas prije smrti zatražio vjerske utjehe, koje mu je pružio kano-leontski svećenik O. Haračić (koji se sad podpisuje hrvatskim, sad talijanskim pravopisom), nu sprovod se je obavio bez svećenika, bez zvona te ravno iz kuće u grobište. — Pred liesom stupala je glazba, za njom nješto vjenaca, dva pokojnikov lies, za njim mnoštvo puča. Vidili smo našega »Magnifico Podesta«, onda vrloga občinskog liečnika, još boljega Padrinčica, simpatičnog Slivčica to jest bilježnika Vidulčića itd. — Sjellili se ipak da nješto valja pjevati, na što onda ravnatelj Nautičke škole u kani Nikola Kozulić vulgo Tikvica i stari Kontin i Palzina kao ptice lastavice zapjevaše, čim se sprovod uputio: Miserere mei Deus...! Došavši do grobišta, u crkvi sv. Martina dogodila se prava sabla-zan; navedenim trim pjevačima pridružili se mnogi drugi, te na sav glas zapjevaše: Miserere i De profundis.

Ako gospoda Hrvatski izrodi, drže da je liepo ovo njihovo postupanje, da je liepa ova komedija sa lješinom pok. Pavla Tarabochia, prudio im.

De mortuis nihil nisi bene, te se da-pače mora punim pravom tvrditi, da je pokojnik implicite već time da se je s Bogom pomirio, zaželio pristojan kršćan-ski pokop, ipak priznati se mora, da se obitelj Tarabochia, opojena janjčarskim duhom drži daleko od Boga i crkve Nje-gove, osobito odkad je zasjeo župničku stolicu veleč. g. dr. Bonifacije. — Lanjske naime godine umro je Felicijan Tarabochia, brat sada umrlog Pavla, te sa svim tim da je pok. Felicijan čas prije smrti na-redio da se ga ima nositi u crkvu sa svećenstvom, ipak su se njegovi protivili tome, te ga ponieli ravno u cimiter, a sada pokojni Pavao, nalazeći se onda u Trstu, brzojavio je da se pokoj. Felicijana nesmije u crkvu nositi!

Lani se dakle jednoga a ove godine drugoga brata sprovedo bez sudjelovanja crkve u crnu zemlju, praćeni samo glazbom, koja kad se vraća svira vesele korčaričice! Glazba, koja je bila zanicana za velebu-procesiju u noći od velikog Putka, zanic-kana dakle slavi Božjoj, pratila je evo lješinu proslag jednog čovjeka.

Dok je trajao sprovod, na mjesto zvona na župnoj crkvi, udarao je zvon u velikoj kapeli na brdu Kalvarija, te mi se sada nameće dužnost da upozorim o tome crkvenu oblast, e da se stane na put daljnji zloporabama. — Ključte te kapele drži po nasljedovnom pravu obitelj Vidulčić, čiji je član i naš glasoviti bilježnik. — Ta je obitelj jednom u stara vremena bila na glasu radi svojih vrlina, te je iz nje potekao glasoviti župnik Don Stefan Vidulčić učenjak na glasu. — Obitelj Vi-dulčić ima dakle dužnost držati u redu spomenutu kapelu, koja čini mi se nije, što se tiče reda i čistoće, bez prigovora; nu čini mi se da ipak obitelj Vidulčić nije uoblaštena zvoniti u toj kapeli kad njoj se prolitje, te bi onda mogla svojevrijedno dati obaviti tamo kakav liturgički čin bez znanja, odnosno bez privole crkvene ob-lasti; jedan bi liepi dan n. pr. naš civilni župnik i ujedno ravnatelj nautičke škole, uz dvojicu civilnih kapelana Kontina i Palzina mogli držati misu »in terza«! Nego pustimo šalu na stran, te se obračamo do veleč. župnika da razvidi stvar i uredi potre-bito da se što takova ne ponovi više. Pö-mom mnenju trebalo bi energično i bez obzira nastojati da ključti spomenute kapele dodju u druge, svjestnije ruke, koje će znati također kapelu držati u pristojnom redu i čistoći.

Medju riedkima iznimkama u protiv-ničkom taboru, ide posebno mjesto Josipu Premuda zvanom Bevičić pom. kap., koji leži sada bolistan, te koji je jasno i

glasno pred više dana izjavio da on neće da društvo »Unione« prigodom nje-gove smrti izvjesi zastavu na pö stiega, te da hoće da ga se u redu po starom kršćanskom Lošinjskom običaju povede u župnu crkvu, i tu drže svečane zadušnice; rekao je nadalje, da kad društvo »Unione« nije izvjesilo zastave na pö stiega na Veliki Petak, tim se manje ima izvjesiti na dan njegove smrti.

Glede glazbe moram napomenuti da je ista plaćena od mjestne Cur-Commissie i od občine, te služi samo u stranačke svrhe irredentista, sa talijanskim izazivnim komadima, kao onaj »del si«, opda »Ber-sagliera«, »Imma della Lega« itd. Obzirom na to da imade stranaca raznih nardo-nosti, medju nim mnogo Slavena a ni-jednog talijana, te da občinske nameste plaća ciele pučanstvo, dakle i Hrvati, to se netaktično postupanje glazbe mora oštro osuditi.

† Nikola Matejčić.

Iz Baške dobivamo tužnu viest, da je tamo dne 15 tek. mj. preminuo tamošnji velezaslužni načelnik Nikola Matejčić.

Ta crna viest nemilo se dojmila cielog puka, i sve je obuzela tuga i žalost. Čim su zvonovi naše župne crkve oglasili smrt milog pokojnika, svi naši brodovi izvjesi-le zastave na pol stiega u znak tuge i zadnje počasti dobrom pokojniku.

Pokojnik se za cieleog svog načelniko-vanja osobito marljivo brinuo da na-priredi i podigne svoju občinu. — Nemila smrt nije nu dala da vidi ostvareno, o čemu je neutrudivo radio i svojski se zauzimao. — smrt mu nije dala da do-čeka podignuće nove zgrade za pučku školu. — Često je znao reći o školi, da je ona onaj hram, luč, u kome će se djeca nabražavati, da postanu jednom stu-povima svoga rodnoga mjesta.

Pokojnik je bio veoma razgovoran i gostoljubiv čovjek; sa svakim se susretao rado i veselo, saslušao bi svakoga, da tako uzmogne upoznati potrebu njegovu, te da mu uzmogne pomoći.

Laka ti pokojniče bila hrvatska gruda zemlje tvoga rodnoga mjesta, a tvojoj ro-dibni naše saučesće!

Novo upravno vieće.

Iz Nerezina pišu talijanskim listovom, da je zem. odbor potvrdio zaključak obšćinskog zastupstva, kojim se ustraja u Nerezinah novo upravno vieće za onu porzenu občinu.

Pomozimo svomu.

Pišu nam iz Baške: U našem mjestu nalazi se stolar Ivan Margan, dobar zanatlija i dobar rodoljub. U svom poslu je veoma vješt, a inače čestit i pošten čovjek, te je vriedan svake preporuke. Izradjuje svakovrsne radnje uz veoma umjerene cene, kao fine propoviedaonice, ispoviedaonice, knjižnice i druge radnje koje zasjecaju u njegov zanat. Mi ovjg poštenog zanatnika preporučujemo toplo našim rodoljubima po kvamerskim otocima i drugud, da bi mu dali zarade. Držimo se gesla: svoj k svome!

Voloski kotar:

Novi voprinački načelnik. Kako čitamo u tršćanskom »Citulčić« bio je izabran načelnikom občine Veprinac, nakon smrti pok. Stiglicha, občinski savjetnik g. Gašparić. »Citulčić« kaže, da su za njega složno glasovali svi zastupnici istarske stranke. A kakve su stranke — di gra-zia — ostali veprinacčki zastupnici, koji nisu za njega glasovali? Valjda nisu piemontezke? Sta se nisi usudio kazati, lu-kavi delijo, da su za Talijana u Gašparića glasovali složno svi talijanski zastup-nici?!

Občina Volosko-Opatlja na počast biskupu Strossmayeru. Od tamo nam pišu, da je rodoljubno zastupstvo občine Volosko-Opatlja u svojoj redovitoj sjednici obdržavanoj dne 12. o. mj. zaključilo, nakon spomen-govora, što ga je držao velezaslužni načelnik g. dr. A. Stanger za blagopokojnim biskupom Strossmayerom da se prozove jedno od najliepših šetalista Opatlje slavnim Strossmayerovim imenom. Tim rodoljubnim zaključkom zadovoljilo je slavno ono zastupstvo obćenito, želji tamošnjih svjestnih naših občinara.

Otvorenje »Čitaonice« u Srdočima.

Prošle nedjelje otvorila se je u Srdo-čima pučka čitaonica. To je novi dokaz probudjene svijesti u našoj Kastavščini. Novoustrajena čitaonica ima još i tu važnost, što je osnovana ne nekoj no-voj, krepčoj podlozi — na podlozi čisto pučkoj. Njezini promicatelji, to su većinom naši kršni »Amerikanci« — ljudi, koji su u tuđini naučili puno toga — najskoli kako treba ljubiti svoj dom i rod.

Kuća, u koju se smjestila čitaonica, bila je toga dana okićena hrvatskim za-stavama. K svečanosti je pristupio vele-zasluzni kastavski načelnik g. Kazimir Jelusić. Došli su iz Voloskoga i naši kršni »Sokolci« sa svojim vriednim starostom g. drom. Poščićem na čelu. Njih je po-dalje izvan sela dočekalo posebno izaslanstvo i povelu u prostorije čitaoničke, gdje su bili dočekani burnim »živio« kli-cima.

Palo je prekrasnih rieči — izmienilo se puno liepih i rodoljubnih govora, zvek-nule čase, zaorila pjesma, — riječju — taj prvi sastanak te najmlađe čitaonice u Istri svršeno se na svečbće zadovoljivo.

Pazinski kotar:

Zamaglio se a ne odmaglio.

Iz Sušnjevice: U posljednjem broju cij. »Naše Sloge« stoji da je prof. Popovics odmaglio, što ne odgovara istini. On se ovdje dapače zamaglio, da se kadgod ne zna zapravo, gdje je. Da su se nekoi na njega digli ne odgovara zbilji, jer prvo ovdješnji narod je vrlo ustrpljiv, a drugo čuvalo ga. Jedan jedinac dan bilo 6 (šest) c. k. žandara i pratilo ga, da mu se što-god ne dogodi, a znate zašto, jer mu nije ugadjalo što su u večer mladići hrvatski pjevali, a što je običajno kod nas. A on uz ovakovo bezpotrebnu pripomoć, što narodu vrlo imponira, postigao je, da svakim danom manje giece iz same Su-snjevice polazi školu. Škola se po drugi put otvorila dne 10. o. mj. jer se »škola« zatvorila, dok dogodi dozvola za privatnu »Družbinu školu« od c. k. zem. šk. vi-jeća u Trstu, što je uslijedilo nekoliko dana prije. Svaka naša ustanova ili ste-čevina mora da ima veliku i čudnu hi-storiju, a jedino s toga razloga, jer smo u Austriji.

Doći će i dan odmazde; a g. smutitelju u Sušnjevici dobro bi da se kipi, akosu mu zdrava pleća, jer možđani nisu. Jedino trbuh mu je u dobrom stanju, a zato i dobiva toliko i toliko novčanih pošilj-ka, a otkuda...? ! Sušnjevčani ne vjeruju ovakovim i sličnim ljudem, jer to su napa-snici, koji u mutnom love.

U kušnji zapjevajte onu »Makar na nas navališe svega svieta čete, Bog je s nami, tko prot nam, s njime bajd« pod peti. Učinimo i mi, kako drugi čine, kod im je narodnost u pogibli. »Kad će sinuti sunce pravde?«

Koparski kotar:

Skupština podružnice sv. Cirila i Metoda.

U nedjelju dne 21. t. mj. obdr-žavat će se u Sv. Ivanu kod Buzeta glavna skupština podružnice sv. Cirila i Metoda, sa običnim dnevnim redom, na koju se svi rodoljubi i prijatelji pozivlju, da mno-gobrojno posjete ovu skupštinu.

Iz Buzeta. Prvi maja ovdje u Buzetu prošao je dosti veselo. Mjestna glazba uda-rala je što je liepše i bolje mogla čitav dan. U zoru već prolazila gradom, da na-vjesti ljudstvu socijalistički ovaj dan. Prvi maja liep i radostan je za svakoga, jer najviše krasnu proljetnu dobu u svom svojem čaru; socijalisti su ovo obće raz-položenje za prvi maj u svoje svrhe zgodno upotrebili. I mene je nekakvo ugodno razpoloženje obujnilo ovog dana; tomu je pomogla — moram reći — udaranje gradske talijanske glazbe; nučila me samo misao, zašto ne bi i naši šta takva slovr-ili. Sviraci dašto u crvenilu, bar ovrat-nica ili košulja morala je biti crvena. Mnogi građani (premnogi) također nosili crvene znakove, da time pokažu svoje socijalističke nazore. U tome nisu zaostale ni naše »vriedne« gradjanke; i one su posebnih idea! Svi, svi čute u našem gra-diću, da im nije tako dobro, kako je ono jednom bilo, pak eto, svi u socijaliste. Bit će im bolje!! Nauka je svjedno jesu li oni talijanski radikali ili socijalisti, jegni i drugi jednaki su u mržnji proti nama. Socijalistički plakati, izdani po puljskoj sekciji, nisu uzmanjali. Dan je prošao mirno, jedino krenje hialuju pu-nije, u kojima »erio »eviva!«. Glazba je toga dana poduzela za pokusnj kratke izlete u okolice bez »accidenta«, al drugo godine će joj krila ponarasti i poći nešto više u zrak!

Iz sjednice obč. zastupstva, obdržavane u Kastvu dne 23. marča 1905.

Predsjednik gosp. K. Jelusić otvorio sjednicu priobćeju, da je u smislu zaključka obč. zastupstva od 14. I. t. g. uputio se sa gg. Fr. Dukičem i Ivanom Vlah u Trst, gdje se jesu 28. februara t. g. poklonili i predstavili novom c. kr. namjestniku. Deputacija ova bila je od g. namjestnika liepo primljena i nakon što je ista predala c. kr. namjestniku pisano spomenicu, kao i izvještaj o radu obč. zastupstva i pučkih škola u ovoj občini u razdoblju od god. 1896.—1904., te obrazloživ ustmeno sadržaj spomenice, podala se je istog dana ka g. Franu Ksaveru, biskupu tršćansko-Koparskomu.

U rečenju spomenici obširno se navajda i obrazlaže potrebe ove prostrane občine. Na prvom mjestu preporuča se c. kr. vladi, da u slučaju, da se podieli c. kr. učiteljske u Kopru prema narodnostima koje polaze taj zavod, da bi se uzelo u obzir ovu občinu, koja je pripravna primiti u svoje krilo odio tog učiteljska za hrvatske eventualno i slovenske kandidote učiteljska. U tu svrhu ova je občina jurve obećala doprijeti znanan dio troškova za gradnju školske zgrade.

U drugoj se točki razpravlja o potrebi popravaka i gradnja novih cesta i puteva širom ove občine; zatim o nestašici pitke vode i o predviđenju gradnja novih obč. škola.

Obzirom na prostranost i veliki broj pučanstva sudbenog kotara Volosko, te znatnu udaljenost od suda većeg dijela občine Kastav, koja zaprema površinu od 214 km² i imade 18.000 stanovnika, moli se za ustrojenje c. kr. kol. suda u Kastvu.

Na nekjome pučkim učionama ima se imenovati i popuniti po koja učiteljska sila, ali se time predugo zavlaci. U Sv. Križu i na Pehlinju imale bi se otvoriti učione, u prvom je mjestu već više godina sagradjena i odobrena školska prostorija, ali još uvijek prazna, pa se preporuča hitro i povoljno rješnje odnosnih molba. Od godine do godine povećava se broj učenika delavske škole, tako da sam jedan učitelj nemože postići pravog i željenog napredka, moli se dakle i preporuča da bi se ta škola proširila na dvorazrednicu, potrebu česa uvidio je također i kuratorij te škole.

Konačno preporuča se Vis. Vladi, kao patronu ove župe, da se zauzme za poljepšanje i povećanje župne crkve, kao i popravak svećeničkih stanova, te popunjenje dušobrižničkih mjesta, pošto samo dva svećenika ne mogu obaviti sve poslove velike ove župe. I glede popravka župne crkve u Klani požurilo se rješnje.

Obćinski proračuni za t. g. i zaključni računi za g. 1903. odobreni jesu, te zem. odbor uvjeriv se da je uprava držana dobro i u svakom obziru radovila i točna, izrazuje obće. upravi i uredskom osobiju svoju zadovoljnost.

Na poziv kot. školskog vieća, da se njekoje stare klupe u ovdješnjim školama zamijene sa novima, zaključuje se, da se iste u smislu proračuna dadu izraditi.

Odobrava se izplata poduzetnika za dogradnju škole u Zametu i za popravak stare škole sa ukupnih K 5225.24. Zaključuje se, da se izplati ogradni zid oko škole u Rukavcu sa K 110.44.

Priobćeju se, da se je ove godine utužilo 28 nemarnih obč. dužnika, i zaključuje se, da se tako i unapried postupa predav sudu mjesečno barem deset tužba protiv dužnika, koji duguju za tri godine interese.

Šternica u Rubešvoj skoro je bez vode zbog nedostatnih dovodnih cjevi, te je zaključeno, da se dohave i postave nove cjevi i da svaki kućegospodar iz sela Cesari u tu svrhu doprinese K 10.—, a preostatak potroška da snaša obće. blagajna.

Prima se do znanja odpis biskupskog ordinarijata, da će se g. I. Vrabec vratiti u Kastav kao prvi duhovni pomoćnik, čim bude za Veprinac imenovan novi župnik.

Prima se do znanja, priobćeni zaključak cestovnog odbora u Voloskom, da će isti cestu Matulji-kolodvor razširiti, uz predhodni sastav nacerta i troškovnika, preporukom obč. upravi da budno pazi na ovršenje tog zaključka.

Glede streljane na Pehlinju prima se do znanja dopise vojnih oblasti, te se zaključuje da se inađu opasne granice odaljenosti urisati u obč. mape, izkazati pučanstvu na licu mjesta dokud iste sižu i opomenuti tamošnje žitelje, da ne smiju unutar tih opasnih granica graditi nikakvih zdanja bez dozvole i intervencije vojničkih oblasti.

Upitu občine Volosko glede izplate trazbine od K 210.— za pokopanje 42 pasa iz ove občine u minuloj godini, na pokopalištu mećina, vlastničtvu iste občine, ne udovoljuje se iz razloga, što ova občina nije o tom bila upitana, niti je privolila da kotarski živoder na tom pokopalištu pokopa ulovljene pse po Kastavščini.

Zdravstveni pravilnik za mjestnu občinu Kastav bio je prihvaćen i odobren od zem. odbora i c. kr. namjestništva, te se odlučuje, da se istog dade tiskati.

Potrošarinsko društvo kastavskih krećmara uplatilo je prvi obroak zastane potrošarina od godine 1903, sa K 5957.—, kojom se je svotom izplatilo dvie obč. dugovine t. j. jednu od K 4000.— i drugu od K 2000.—, sa odnosnimi interesima.

C. kr. ravnateljstvo pošta odlučilo je sela Srdoči i Sv. Križ izpustiti iz poštanske sveze u Zametu i pripojiti ih pošti u Kastvu, postaviv tamo ormaric i šiljuc tri puta tjednom listonošu sbor. dizanja i dieljenja listova. U Matulji da će se postaviti ormaric, a u Rukavcu pošt. sabiraonica, ako se nadje pouzdana osoba, koja bi podržavala svezu sa pošt. uredom u Franciñih. Glede premještenja pošt. sveze za Srdoči prosvjeduje se, moleć da bude postavljen samo ormaric na kuću Branjana u Srdočih, u Matulji na kbr. 34 i u Trinajšćih na kbr. 54.

Na izvještaj obč. geometra, da su obč. mape mnogo upotrebljavane od vještaka, čime se veoma trose i kvare, te na predlog da bi dotične stranke za uporabu mapa uplaćivale njeku pristojbu, čime bi se zatim nove mape nabavile, zaključuje se, da se mape i unapried izdavaju sodb. vještakom za 24 sata, ako sami dodju po mapu ili pošalju pouzdanu osobu.

Bivši župan u Rečini imade izručiti novom županu obč. mapu.

Zem. odbor priobćeju, da ova občina dnevom 11. II. t. g. duguje za škol. takse i bolnić. troškove K 21.136.71 pozivom da se to odmah izplati ili će se udariti prisilni namet. Obć. zastupstvo zaključuje, da se to po mogućnosti izplati čim občina dodje do novca.

Prima se do znanja imenovanje g. M. Grosmana za nadučitelja na ovdješnjoj peterorazrednoj muškoj učionici; i odobrenje zem. odbora glede odstupa dvih diela zemljišta g. A. Sirola za naknadu izgradnje ceste do mora u Jurčićih.

C. kr. kot. školsko vieće saobćeju da će u marču t. g. povjerenstveno razviditi gdje bi se imala graditi škol. sgrada na Pehlinju ili pronaci shodnu sobu te ujedno pregledati škol. sobu u Sv. Križu.

Biskupski ordinarijat razpisao je najlječaj za popunjenje mjesta župnika u Veprincu i pozvalo se tamošnje glavarstvo, da podnese imenik imajućih pravo glasa za izbor župnika. Jer se je naimoish ovu občinu, kao patrona veprinačke župe, to je obč. glavarstvo proti tom postupku podneslo pravodobno utok, koji korak obč. zastupstvo odobrava.

Odobrava se podnešeni utok proti odluci zem. odbora na prigovor ove občine glede odmjernjaca škol. taksa za trogodište 1903—1906.

Na upit c. kr. kot. suda, da se ova občina izjavi glede obnove granica između Klane i Studene, te omeđjenja privatnih klanjskih posjeda u Studeni, odlučuje se zaključiti o tom predmetu čim se Studenci i Klanjci međjusobno sporazume.

Na poziv c. kr. kot. poglavarstva, predložilo se je nabavu nekjkih potrebnih sjenjama sa dielom državne podpore doznačene ovom kotaru.

Prima se do znanja, da je zem. odbor odobrio najmovnu pogodbu glede daljnijeg zakupa kamenoloma u Preluki i Kantridi, sklopljenu sa tvrdkom Gregersen i Schwarz.

Na priobćenju, da je prispjelo 437 g. erar. posija zaključuje se, da se iste podieli među siromašnije naručitelje i da občina predjimi svotu vozarine.

Prima se do znanja povoljni uspjeh pravde občine Studene proti Barak Antonu.

Na priobćenju, da je nadučitelj u Rukavcu dao izvesti njekoje popravke u svom stanu bez znanja ovog glavarstva i zatim poslac amo radnike radi izplate, zaključuje se, da se radnici za ovaj put izplate, a unapried da se tog ne čini.

Za izradbu puta iz Bregi u Opatiju obećani su dosad prinosi od ove občine i ljecilišnog povjerenstva do K 800.— i od občinara iz Bregi K 390.—. Glede manjka za izradbu tog puta u iznosu od K 1006.— zamolilo se je za doprinos iz državne podpore doznačene ovom kotaru.

Uzima se do znanja, da je Srdoč Jelena p. Andra primljena u svezu obćine Trst.

Polovicom maja t. g. biti će u Opatiji sastanak slavenskih novinara, te se zaključuje, da bude i ova občina zastupana kod doćeka istih na postaji Matulji.

Nepoznati zlikovac razbio je tablu putokaza u Diraču, pa se zaključuje, da se istu upostavi te namjesti novi putokaz kod kapelice na Pehlinju.

Na poziv c. kr. kot. poglavarstva, saobćilo se je istomu posebnim izkazima, da je ova občina za ublaženje biede od godine 1897. unapried oprostila občinarom zastanih interesa i pristojbu u svoti K 29060.21, da je za gradnju i popravke cesta i voda izdala K 116.028.21 i siromahom u novčanim podporama i za bolnićke troškove dala K 57.766.02.

Na pritužbu občinara iz Sušnji u Zvoncoju da tamošnja obč. škerna ne drži vode, zaključuje se, da ponovno pozove poduzetnika da toj manjkavosti doskoči.

Vjezbenik K. M. z. počeo je 1. februara t. g. poslorati u uredu, te se zaključuje, da mu se dade dnevnu odstetu od K 2.40.

Poduzetnika gradnje obč. šterne u Skalnici, pošto je radnjom zastao, ima se pozvali da gradnjom proslijdi. Pri proširenju groblja u Rukavcu, nadzirao je tu radnju g. Vjek. Kinkela, te za svoju dangubu traži odstetu, a ujedno odnosni iznos dauje za gradnju ceste „Ploča“ u Rukavcu. Odlučuje mu se u tu svrhu K 50.— na uhar gradnje rečene ceste.

Obćinari Brnčićeve mole podporu za nastavak gradnje ceste Brnčići-Jardasi, na pošto neima jošje proračuna vrhu trjnih projekta te ceste, odlučit će se naknadno.

Iza pročitjanja tabla kvalifikacija, polanje razprave u predmetu i saslušaja zaključka mjestnog kod. vieća, obč. zastupstvo većinom glasova zaključuje, da se od sedam najječajijih za mjesto nadučiteljice na terozrednoj ženskoj pučkoj učionici u Kastvu predloži u teroz sledede učiteljice: 1) gđjica Kinkela Marija, učiteljica u Kastvu; 2) gđjica Zahija Jelisava, učiteljica u Račavcu i 3) gđjica Haidinger Marija, podučiteljica u sv. Mateju.

Na predložene pojedine molbe za podieljenje obrtnih koncesija, obč. zastupstvo zaključuje, da se preporuča molbu Frankovića, Martelje, Milostinika i Paškvana, dočim nemože poduprieti molbe Eggmana i Ziubei.

Utok Raspor Ivana proti izboru župana u Klani odbija se i povraća zem. odboru kao netemeljit i neistinit.

Na predlog obč. glavara, obč. zastupstvo prihvaća imenovanje slededećih župana: za Skalnicu: Komen Josip kbr. 7; Jurdani: Varljen Anton kbr. 50; Brezu: Cetina Mate kbr. 24; Pabri: Šepić Ivan kbr. 42 a za zapanjenje Blazići, Sroki, Srdoči, Zamet i Lisac potvrđuju se dosadašnji župani.

Imenovani pregledač blaga i mesa za Perenići i Pabri, Kinkela Josip, nije htio te službe preuzeti, te se je privremeno imenovalo Kučić Andra iz Perenići 108, kojeg se sada imenuje stalnim u tom svojstvu, pošto je već i zaprišegnut.

Odobrava se provedenje javne dražbe za suho gorivo drvo u Brgradu sa utrzkom K 174.90.

Podjeljuje se obč. glavaru sanatorij vrhu izvanrednih izdataka iza poslednje sjednice, sbog potroška K 120.80.

Glede učiteljskih stanova u naravi kod orđješnjih pučkih škola odlučuje se, da nadučiteljici pripada stan u naravi u obč. kući br. 75; nadučiteljici u obč. kući br. 1. Cielu obč. kuća br. 79 u Kastvu doznačuje se jednom od dvojice učitelja, komu pripada godišnja stanarina sa K 300.— i to danom 1. aprila 1905. uz dozvolu da može u drugi kat te kuće uzeti stanara, koji hoće znati kuću štediti. Učiteljica gđjica M. Kinkela riešava se stana u naravi u kbr. 79 danom 31. III. t. g.

Na mnogobrojne molbe siromaha za doznaku novčanih podpore odlučuje se: za sada jednomu K 2.—; trojici po K 4.—; osmorici po K 5.—; trojici po K 6.—; četvorici po K 8.—; dvojici po K 10.—; dvojici po K 12.—; pojedincu K 20.—, K 25.—, K 40.—, K 60.—; za dovršenje jednog škol. loznjaka K 60.—; mjesečne podpore za osobno uzdržavanje ili stanarinu kroz godinu 1905.: jednomu K 5.—; dvojici po K 8.—; trojici po K 10.— (od ovih jednomu za jenar K 20); jednomu K 14.—; jednomu K 16.—; jednomu K 22.—; mld. braći Ivanić (Pula) K 30.—; mld. braći Vlah (Budjevojice) K 28.—; za pol godine jednomu po K 6.—; dvojici po K 10.—. Za branu mld. djece Kućel K 33.38; jednoj primalji za nabavu orudja K 30.—. Pripomoć za popravak puta ozgor Belići K 40.—, za popravak mosta u Kukuljanih K 30.— i potrebno drvo. Jednomu se je dodielilo 4. pr. m. gorivog drva, drugomu uz pol cene remenate za šternu. Oprostilo se reparat Lokvine jednomu sa K 6.—, drugomu sa K 11.—. Zastanog interesa oprostilo se je S. Fr. K 47.60.

Na molbu Viktora Colavini, da se ga primi u svezu občinarstva ove občine, zaključuje se, da mu se udovolji čim se izkaže, da je zadobio austr. državljanstvo i da uplati pristojbu od K 100.—.

Na molbu za prodaju ili najam obč. zemljišta zaključeno je, da se Franu Franu produljuje najam kamenoloma u Zametu za 6 mjeseca; prodaje se kućno tnalno Martelja Andru u Marteljih za K 22.24; Lučić Ivanu u Marteljih za K 33.26; Grbač Vinku u Jurčićih za K 71.28; Srdoč Franu u Zametu za K 32.60; Jurdana Josipu zemljišta u Zametu za K 9.10. Preinačuje se zaključak sbog broja parcela prodanih V. Butorajcu Mittel V. danje se u najam za K 10.— dio obč. Zemljišta u Zametu.

Izcrpiv dnevni red zaključena je sjednica u 4¹/₂ sata po podne.

Franina i Jurina.

Jur. O ca je moj Franino, si cul ca novoga?
Fr. A ca čes da cujem, nemam prave konfidencije s nikim, jedino ca cujem od hab cagod pri pečū na to ja verujem i neverujem.

Jur. Si cul ca je bilo zi Baške va foji, talijanske?

Fr. Baš sam cul kigodan, da je bilo, da ono ca su počeli skriliti put, da ono družtvo su utinili talijani, ma ja nisam mogal toga verovat, bo znam da o-diti ni talijani, ma kakor ja ne lejim foji, pa malo fali da verujem sve ca mi ki rece.

Jur. Tebi se tako čini da ni nijednoga va Baški, a ca neznaš onu staru: „da je bolji turčin nego poturica“ tako ti je to sve istina ca si cul.

Fr. Ma ki je to trubila mogal pisat, ca se tebi čini?

Jur. A Franino moj to ti je lako indovinat, to ti je onaj naš ca se je prodal za zdelu bakalara i dvi kapule.

Fr. Ha, ha, ha, ca se je za toliko prodal?

Jur. A još ti je stojiš zace on tako piše, čes da ti povin?

Fr. Povij, povij, ho me to jako pijaža.

Jur. Da ti svu istinu povim, to ti je vako: Ni nikad dalje od nosa videl, pak jedan tekom sada je malo spregledal i videl je, da već nima niko od njega nikakova respeta, svi ovi naši učeniji se rugaju s njim, a i svi drugi ga nimaju napamet, kakor da ga i ni živa. A druga ti je brate još gora.

On bi ti se persona stel ženit, pak on hoće cagod finije, te ti je redom pital jednu pak drugu, i va foji se je kladal, ako će ka poč za njega, pa ga nijedna ni stela pa napokon je pital i onu na Kornici.

Fr. Pa ca ga ni ona ni otela?

Jur. Ma kad ti govorim, da nijedna i nijedna, ca nečes da pukne od jada i da se bitu va desperacijon. A sada ti je zadnje ufanje imel i va ovu novu ca je prisla va Bašku, i to ti je sigurno držal, a ova mu je pak brate obrnula baš kako gre.

Fr. Ha, ha, ha, (previja se od smiha) viš ka persona a?

Jur. I tako ti on već nezna ca, lego dela da se s njim još i vanka više rugaju. Ter svak zna, da je Baška samo Hrvatska i da drugo nemore ni bit va Baški.

Fr. Ma to se zna, ki trubila.

Jur. Ma ca ti se pari kako se je raskretal, i znaš sadal ti je sopet počel ništo va pajizu. On misli da njemu ki veruje. A Jure trubiliću hahahaai.

Razne primorske viesti.

Hrvati u južnoj Americi.

Hrvatska Zastava javlja, da je Hrvatska škola u Antofagasti gotova stvar. Onamošnji su rodoljubi sabrali 500 dolara za nabavu potrebitih školskih stvari. Pisući o hrvatskoj industriji u južnoj Americi isti list ističe, da su Hrvati u južnoj Americi najmoćniji izseljenici, pa da uz Nikolu Mihanovića u Buenos Airesu imade još desetak milijunara naših zemljaka, ali žalibože, ustid njihove narodne nesvijesti, malo se javljaju u našem narodnom životu i malo se brinu za narodnu stvar. Iznimke su medju njima industrijaci Moro i Lukinović, te veletržci braća Mitrovići i Tomo Bradanović. Industrijaci Moro i Lukinović kupili su nedavno od nekog njemačkog družtva bogate naslage salitre, za koje su platili 700.000 dolara. Braća

Mitrovići bave se razprodajom raznovrsnog željeza i strojeva za tvornice i rudnike. Svoju veliku trgovinu imaju u Iquique-u, a imaju i dvie podružnice u Baglečkoj: u Liverpolu i Londonu. Konačno spominje »H. Z.«, da je u Iquique-u vlastnik prvog onamošnjeg kazališta naš zemljak g. Ivčević, koji uz kazalište ima u tom mjestu i dobro organizovanu glumačku družinu, a uz istu i putujuće operetno družtvo.

Izpitni usposobljenja za učitelje.

U subotu dne 13 tek. mj. svršili su ispiti usposobljenja na c. k. učiteljsku u Kopru za učitelje hrvatskih i slovenskih pučkih škola. Položili su ispite sljedeći: gg. Bekar Vjekoslav, učitelj u Kazljah (Gorička); Blaganjc Janko, učitelj, Zamešk (Kranjska); Justinić Marica, učiteljica, Kras, Dobrinj; sestra Keček Kalista, učiteljica, Celje; Lukež Matko, učitelj, Gologorica, talijanski jezik kao predmet; Macarol Lojze, učitelj, Šempolaj (Gorička); Pavačić Marica, učiteljica, Baška nova; Sarsón Rudolf, učitelj, Klana; Semitekolo Jelka, učiteljica, Zminj; Ciril Valentić, učitelj u Škedenju, za talijanski i njemački jezik kao učevni predmet.

Čiji da bude Jadran!

U jednom lipskom listu tumači njemački novinar i pisac Beckman o tom, tko da ima pravo na Jadransko more te dolazi do zaključka, da ima na to kao što i na Balkan pravo Austro-Ugarska, nipošto Italija, koja teži za tim morem. Austrija baštinila je — kaže on — od Mletaka predaju politiku na Jadranu. Italija ima dvie, dapače i tri obale, dakle ju je gotovo nemoguće zatvoriti s mora. Austrija je pak kao i Venecija, morala nastojati da dvie obale Jadrana ne dodju u ruke Italije, jer bi tim izgubila spojenje sa sredozemnim morem. Zato se Austrija mora protiviti uplivu Italije u Albaniju. Austrougarska monarkija gubila je do najnovijega vremena, kad Tursku slabi, more za to, jer se je morala čuvati turske invazije. Danas je Turska bolesnik, zato se novom snagom javlja jadransko pitanje. Ali Austrija je svoje pravo na Balkan zaslužila upravo tom borbom protiv Osmanlija.

Njemački publicista dobro pokazuje, kako je u osvojalčkoj politici jedne i druge savezne vlasti moralo doći do konfliktu glede Jadranskih obala. Ugarske aspiracije on pušta s vida: a o Hrvatskoj, o Dalmaciji ni ne vodi računa. O nama još još uvijek piše samo kao o objektu osvajanja; da smo mi živjeli na tom Jadranu, da ga mi danas imamo i čuvamo — za to nitko ne će da znae. Ali i ova razprava, uza sve ignorovanje našega mjesta na Jadranu, dobro dokazuje, koja vrijednost leži za nas u čuvanju mora; jer pravo je rekao kralj belgijski, da je Belgija velika zemlja zato, jer — i ako je malena ima more.

Veliko slavlje u Divati.

U nedjelju 14. tek. mj., kako nam javljaju obdržavao se najavljeni izlet u Divači. Ovoj narodnoj slavi učestvovalo je sve što je narodnoga u Trstu i okolici divaškoj. Divača je taj dan sva bila u svečanom narodnom ruhu. U 9 sati počeli su već dolaziti vlakovi sa gostima. U 9½ pak dočekalo je mnogobrojno občinstvo na peronu kolodvora izletnike iz Trsta.

Na peronu stajala je na čelu občinstva deputacija Puljskog Sokola. Tu su se razna družtva poredala u vrste po ustanovljenom redu, te u povorci se sa dvie glazbe na čelu uputili prema špilji. Na putu ispred špilje bio je podignut slavoluk; gdje je odbor »Tršćanske podružnice« Slov. plan. družtva dočekao povorku a predsjednik iste krasnim govorom pozdravio goste i u ime podružnice zahvalio na mnogobrojnom posjetu. U ime »Tršćanskog Sokola« odgovorio mu je najprije starosta Dr. Rybář a zatim starosta »Prvog istarskog Sokola u Puli« Lacko Križ. Zatim je sledio posjet špilje. »Divačka vilenica«, po kazivanju svih, jest nešto upravo krasnoga. Ova špilja sa svojim prirodnim krasotama i obsegom nrdmašnje poznatu svjetsku postojansku špilju i bogatije ukrasima majke prirode. Izmedj ostalih krasota navadjamo

zaista divne »zavjese«, »Samsónov stup«, »Kralj Samo«, »Kita cvieća«, »Božji grób«, »Veliki Oltar«, »morski valovi«, »Turski šator« itd. Svi posjetnici špilje ostali su zadivljeni ovom krasotom, te nisu očekivali, da će takova šta vidjeti. Prolaz kroz špilju, tamo i natrag, traje jedan sat i pol. Po krasotama koje pruža ova špilja i pod vrijednom upravom »Tršćanske podružnice Slov. plan. družtva« sigurno je da će ova »Divačka vilenica« u istinu postati znamenita i svjetska. — Napisu u špilji su u slovenskom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Oko 1 sat po podne poredala su se Sokolska, pjevačka, i druga narodna družtva u red te se uputiše prema Divači. Kod spomenutoj slavoluku pričekalo je izletnike glavarstvo občine Divača, te tu je načelnik divački pozdravio oduševljenim govorom gostove, a odgovorio mu je predsjednik podružnice »S. P. D.« Dr. Pretner i starosta »Tršćanskog Sokola« Dr. Rybář. Iza toga se izletnici razidjose po gostionama na okriepu, dok se oko 4 sata ne počese skupljivati u gajicu blizu kolodvora na pučku svečanost.

Slava je ispala upravo veličanstveno; a prisustvovalo je istoj kakvih 2000 izletnika. Sa slave ove odniesmo ugodan spomen na užitak, koji nam je bio prekratak, ali uspomena na nj bit će dugotrajna.

U spomen Strossmayera.

Daljni prinosi na uspomenu J. J. Strossmayer djecom pripomoćnom družtvu u Pazinu i družbi sv. Cirila i Metoda, svakom polovica:

Zalaznik K 2 — Dinko Pindulić, kanonik-Zupnik, K 10 — Pirč, neka se slavi dobrotvor, K 10 — Ličania, pomozimo svoje, K 4 — Dumić, neka diela Velikana budu nama temelj, K 5 — Bačić, častimo zaslužitelja, K 2 — Fajdiga, Maistor, K 3 — Biljan, slava našim junakom, K 2 — Pođ barjakom K. 62-70 — Još jedan Rovinjac, K 10 — Samo Vrba, K 5; ukupno K. 115-70. Živili darovatelji Bog plati!

Zadušnice za biskupa J. J. Strossmayera u Budimpešti.

Javljaju nam iz Budimpešte: Hrvat. rad. družtvo »Nada« u Budimpešti dalo je u subotu 6. svibnja na uspomenu našeg velikog »Mecene čitati zadušnice, kojima je prisustvovalo veći dio njezinih članova obojeg spola. Da je ovaj svečani čin bio na onom stupnju, koji dolikuje blagopokojnom Velikanu, ima »Nada« da zahvali svojim vjernim i redovitim gostima gdje i gosp. Stahuljaku. On je za iste zadušnice uglasbio divan »Agnus Dei«, kojeg je odpjevala solo njegova gdje. supruaga svojim milozvučnim i umjetnički izvježbanim glasom. Od hrv. družtva bio je zastupan akadem. klub »Perun« a izim toga bila su pozvana sva slavenska družtva u Pešti.

Nakon zadušnice držana je u društvenim prostorijama akademija, na kojoj je članovima u kratko ocrtan rad našeg velikog biskupa sa stanovišta svećenika, dobrotvora, Hrvata i Slavena u opće, te je završena uz poklik: »Slava J. J. Strossmayeru«.

Ovom zgodom skupljena je od radnika svota od 39 K 60 fil. za spomenik, kcja je svota poslana g. J. Radkoviću u Zagreb.

Posjeti visokih vojničkih častnika.

Prošloga čedna posjetio je zapovjednik trećeg vojničkog zbora general pl. Sucovaty u pratnji predstojnika svog štopa i nižih častnika Labin, Pazin, Motovun i Buzet, te se je navratio u Pulu. Svrha tomu putovanju po naših gradih bijaše ta, što kani vojna uprava ustrojiti malene vojničke postaje u nutrašnjoj Istri.

Književne viesti.

»Povjest Hrvatske«. Dr. Rudolf Horvat, profesor c. k. realne gimnazije u Petrinji izdaje u svezcima »Povjest Hrvatske«. Do sada je izašlo pet svezaka te povjesti naime do smrti carice Marije Terezije, god. 1780. U ovoj povjesti pisac nam veoma zanimivo crta razvoj dogodjaja hrvatskog naroda od svog početka pak sve do konca godine 1903. Još će izaći jedan svezak i to VI. koji će završiti povjest Hrvata.

Pisac je iza svakog poglavlja donio izvore i historijsku literaturu o sadržaju dotičnog poglavlja.

U svakom svezku pored historije dodana je na koncu obširna kulturna povjest Hrvatske u pojednom razdobju.

Svaki svezak stoji u predplati kod pisca (prof. Dr. Rudolf Horvat — Petrinja — Hrvatska) samo 1 krunu. Kada će djelo biti dotiskano, prodavat će se takodjer u knjizarama, ali po 8 kruna.

Mi toplo preporučujemo našim rodoljubima u Istri, da se predbroje na ovu lepu »Povjest Hrvatske« u kojoj će naći svu sjajnu političku i kulturnu prošlost naše slavne Hrvatske domovine.

Listnica uredništva i uprave.

Gosp. G. Stiglo za ovaj broj prekasno — dakle drugi put. Preporučamo se za buduće. — Zdravo!

Učkaru. I Vaše moramo za ovaj broj izostaviti radi obilja gradiva. Da ste nam zdravo!

POZIV

na glavnu skupštinu što će se obdržavati u Mošćenich u dvorani gostione »Velebit« dne 25. maja u 9 ura u jutro uz sljedeći DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvještaj tajnika;
3. Izvještaj blagajnika;
4. Praktično predavanje o gospodarstvu po putujućemu učitelju g. L. Sancinu;
5. Razni predlozi;
6. Izdricbanje gospodarskoga orudja.

Računi za god. 1904. stoje na uvid gg. članova kod zadružnoga tajnika.

VOLOSKO, 10. maja 1905.

Kotarska gospodarska zadruga.

Predsjednik:

V. Tomičić.

Br. 280. Zminj 12/V 1905.

OGLAS NATJEČAJA.

U smislu zemaljskoga zakonodavstva zakona od 18. marča 1874. otvara se ovim natječaj na mjesto občinskog lječnika u Zminju. Za ovo lječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2400 K, iz občinske blagajne, izplaćiva u mjesečnih predplatnih obrocih. Lječnik će biti dužan držati besplatno siromašne bolesnik i lječiti domaću ljekarnicu, te kao zdravstveni organ občine u smislu gorenečenog zakona morati će voditi občinsko zdravstveno uređovanje.

Za pohoda bolesnih siromaha izvan Zminja i za druga osobita občinska poslanstva nadoknađivali će mu občini putne troškove. Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine i začim će ostajati valjanom samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka ne odreče tri mjeseca unapred.

Molba obložene diplomom sveobčega lječništva i svjedodžbama dokazujućim, poznavanje hrvatskoga i po mogućnosti talijanskoga jezika, stališ, austrijsko državljanstvo, i drugimi eventualnimi dokaznicama imaju biti podnesene potpisanom do dana 31. augusta l. g.

Občinski glavar:

Pučić v. r.

Svoji k svojim!

Skladište pokućtva

goričko-solkanske

stolarske zadruge

(prije Antun Gernigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućtvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Spalju i Aleksandriji. Ilustrovani cimeni se šalju na zahtjev.

Štampilje

iz kaučuka

izradjuju

knjigotiskara J. Krmptić i drug.

Via Sissano-Diana u PULI Via Sissano-Diana

Preporuča se svim p. n. župnim, občinskim i drugim oblastima i uredima te posujilnicama, gospodarsko-trgovačkim i prosvjetnim društvima, p. n. gg. trgovcima i t. d.

CIENE UMJERENE.

Pošto je ovo poduzeće jedino hrvatsko u Istri i Primorju, nadamo se i molimo za što brojnije cijenjene narudžbe.

Odlikovana
J. KOPAC svijećarna na paru
Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starješinstvu, p. n. slavnim občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 4-90. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svijeći i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vanjsku i unutarnju porabu. Osobito odličuju irganje i kolanje po kostih, nogah i rukah, te izljeva svaku glavobolju. One nedostizivo spasosno djeluju kod bolesti želudca, nblajuju katar, umiruju izbacivanje, odklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospijaju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone velike i male gliste, te sve bolesti od glistali dolazeće. Djeluju izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Liečo sve bolesti jetrah i slezene te kolkui irganje u želudcu. Progone svaku grozniciu i sve bolesti od groznice dolazeće. Najbolje je sredstvo proti maternici i mardrouu, pa zato nasmiju manjkali u nijednoj građanskoj niu seljačkoj kući. Dohiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb, Markov trg broj 29** pokraj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pouzecom. — Manje od jednog tučeta (12 boč.) 4 K. 2 tučeta (24 boč.) 8 K. 3 tučeta (36 boč.) 11 K. 4 tučeta (48 boč.) 14-00 K. 5 tučeta (60 boč.) 17 K. — Posjedujem listu i listu priznanica, da ih nije moguće ovdje tiskati, zato navodim samo imea neke gg., koja su sa osobitim uspjehom potrebjavali **Kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravile: Iv. Baretičić, učitelj; Janko Kisič, kr. nadlogar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, slika; Joze Seljančić, seljak itd. itd.

Utemeljena god. 1360.

Gradska ljekarna, Zagreb.
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad, Markov trg.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4½% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdano osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družbvena pisarna i blagajna nalazi se u Clio S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Marko Zović, krojački majstor u Pazinu

— preporuča —

upravo prisjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izrada po najnovijem kroju; a cijene umjerene. — Preuzima radnje za velečastno svećeništvo. Gotova odieła vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dielovi iz najbolje ocjeli. Jamstvo 8 godina. — Cijene su od K 60— do K 260—

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom račnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkaliko-muriatična-litijska kiselica vrlo bogata ugljikom kiselom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselicu a najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti alexima i reumi, kod teledačnog, plućnog, gricnog i svih drugih katar, proti hemaroidima (zlatnoj žilji kod boli bubrega, mjehura, kameuca, lečerne bolesti, zrnatih i makihih jetara, izravice i mnogih drugih bolesti. Prokušane izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih tzenskih bolesti.

Analiziraše ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“

ZAGREB, Illica broj 17.

Dohiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodijela, resturacijama i gostionama.

Tko hoće dugo živjeti

veseliti se dobromu zdravlju, mora nastojati svoj želudac vazda u redu držati.

Svaki onaj, koji si je želudac sa teško probavljivom, prevrućom ili prehladnom hranom pokvario ili nahladio, nalazi sigurnu pomoć u

Germanovoj životnoj esenciji,

koja se proti beztečnosti, slabosti želudca, podrigavanju, žgaravici, smučivanju, glavobolji, vrtoglavici, grčevima, težkom stolecu, zlatnoj žilji najuspješnija upotrebljuje. — Poslje obilnog jela, osobito poslje masne i teško probavljive hrane, odstranjuje ova esencija svaku bol i pribavlja volju za jelo, pri čem u velike doprinosi i okriepi tiela. Izlučuje pokvarene sokove iz tiela i čisti krv te ima prednost pred drugim sličnim sredstvima, što neškodni i nakon mnogogodišnje uporabe, jerbo sastoji se najbيرانijih bilinskih sokova, te je ugodnog mialo gorkog teka, tako da ju i najrazmaženije osobe, gospodje i djeca rado uzimaju.

Germanova životna esencija, kao pravo pučko i kućno sredstvo neka u nijednoj kući ne manjka, jerbo često — gdje liečničke pomoći blizu nije — kao prva pomoć pomaže i od ozbiljne bolesti sačuva. — Kod kupovanja neka se naročito zahtjeva **Germanova životna esencija iz ljekarne k crnom orlu u Bjelovaru**, pošto imade još sredstva sa sličnim imenom, ali nijedno nije ovom doraslo. Jedino prava jest u zelenom zamotu sa cilnim tiskanim naslovom: **Ljekarna k crnomu orlu E. Germana u Bjelovaru (Hrvatska)**, kamo se i narudbe dostavljati imadu. — Cijena bočici jest K 1-40 poštom ne izpod 2 bočice. — Za pakovanje 40 para više, razaslije se uz pouzeće ili unapred poslanje iznosa.

Naslov neka se točno napiše. — Naputci i prospekti bidadava.

Germanovu ezenciju mogu trepečemu čovječanstvu najbolje preporučiti, pošto sam se na sebi samomu i na mnogomu zapljanian kojemu bit preporučio, bio ja liek. osvjećio o hrvatskom dječ. Edmund Medeotti, župnik u Trojstvu, (Hrvatska).

2 potrošene boce Vaše životne ezencije vrlo mi dobro čine, s toga mi pošaljite još 8 bočica. Petar Gradinač, umir. župnik Gradac, Zinzendorfasse.

Ovime vam javljam, da sam mnogo vrsti sredstva upotriebio, ali nijedno nije kao Germanova ezencija djelovalo.

Molim, da mi ponovno pošaljete 8 bočica Germanove životne ezencije, koju ću svima na želucu botujitelma najbolje preporučiti. Pošto se mnogo bolje ćutim, nadam se skoromu posvemašnemu ozdravljenju.

Apollonija Haberl u Semriachu kod Peggana (Štajerska).